

CAUZELE DE NULITATE RELATIVĂ ȘI CAUZELE DE NULITATE ABSOLUTĂ A HOTĂRÎRILOR ADUNĂRILOR GENERALE ALE ACȚIONARILOR

Lector univ. drd. Lucian Bojin
Facultatea de Drept și Științe Administrative
Universitatea de Vest Timișoara

The paper's purposes are, first, to try to distinguish between the causes of relative nullity and, respectively, absolute nullity of the shareholders assembly decision and, second, to present two lists of causes that trigger the nullity remedy. The author criticizes the current Romanian legal discipline of the nullity of the shareholders assembly's decisions as being not enough protective of the legal certainty principle. Finally, the paper discusses the particular details of the facts that can constitute causes of nullity of shareholders assembly decision.

Cuvinte cheie: societate pe acțiuni, hotărîrea adunării generale a acționarilor, nulitate relativă, nulitate absolută, cauze de nulitate

În legătură cu nulitatea hotărîrilor A.G.A. se pot face discuții numeroase la nivel teoretic, interesante și, în egală măsură importante. Alături de alți autori²⁰, eu însumi am criticat modalitatea în care instituția nulității este aplicată dreptului societar și, în special, hotărîrilor A.G.A.. Principala mea critică a fost aceea că legislația instituie două regimuri ale nulității foarte diferite ca efecte (unul – cel al nulității relativă, care prezervă, în bună măsură, securitatea juridică, și altul – cel al nulității absolute, care afectează puternic acest principiu), în condițiile în care distincția între cauzele care duc la astfel de efecte diferite este greu sesizabilă. Dincolo de aceste critici din perspectivă teoretică, nu putem să nu recunoaștem că, în activitatea juridică practică, acțiunea în anularea sau constatarea nulității hotărîrilor este un instrument des utilizat întrucît constituie un mijloc de luptă eficient al acționarilor minoritari²¹. Tocmai datorită diferenței de regim juridic și a beneficiilor / dezavantajelor pe care aceasta le poate determina în cazul concret, juriștii practicieni vor fi puternic motivați să identifice calificarea în concret a cauzei de nulitate. Unii vor fi, poate, chiar tentați să reconstituie

²⁰ A se vedea, de exemplu, Cristian Gheorghe, care a dedicat un studiu extins, divizat în trei articole separate, problemei nulității specifice dreptului societar. Cele trei articole sînt: *Nulități de drept comercial*, în *Revista română de drept al afacerilor*, nr. 1/2008, pp. 13-24, *Nulități comerciale speciale*, în *Revista română de drept al afacerilor*, nr. 6/2008, pp. 13-34 și *Nulități comerciale în dreptul societar*, în *Revista română de drept al afacerilor*, nr. 7/2008, pp. 13-27.

²¹ Această constatare nu face, însă, decît să confirme temeinicia criticilor formulate față de actualul regim de reglementare. Un instrument juridic atît de uzitat merita o atenție mai mare în activitatea de evaluare a efectelor reglementării.

conceptul invers: pornind de la efecte pentru a ajunge la cauze, în încercarea de a-și asigura aplicabilitatea regimului mai favorabil părții pe care o reprezintă. Efectele nulităților și regimul lor juridic sînt stabilite de lege. Însă identificarea și calificarea cauzelor este munca juristului care operează cu cazul particular. De aceea, discuția pe care o propun cu privire la cauzele de nulitate absolută și relativă a hotărîrilor A.G.A. înțeleg să o fac din perspectiva acestui jurist.

Există două modalități de a prezenta diferitele cauze de nulitate absolută și relativă. Una este cea care preferă abordarea teoretică și oferă un criteriu general de distincție între cele două categorii de cauze. Aceasta este abordarea pe care o are dreptul nostru civil și ea este specifică dreptului continental. Cea de-a doua modalitate este aceea de a prezenta o listă (limitativă) cu cauzele de nulitate (în cazul nostru, două liste). Această modalitate de a proceda este specifică dreptului anglo-saxon²². În cadrul său lipsește conceptualizarea teoretică (ceea ce o face mai puțin „prietenoasă” din punct de vedere intelectual). Însă din punctul de vedere al protecției securității juridice, sistemul distincției cauzelor pe bază de liste consolidate este, cu siguranță, preferabil unui criteriu general, teoretic, pe baza căruia să se facă apoi, practică, calificări juridice. Aceste liste consolidate sînt însă rezultatul practicii constante și a tradiției juridice, care lipsește în cazul dreptului societar român²³.

De aceea, nu ne rămîne decît să încercăm să combinăm cele două criterii. Pe de o parte, voi încerca să prezint două liste de împrejurări care, dacă se întîlnesc în practică, duc la nulitatea relativă și, respectiv, absolută a hotărîrilor adunărilor generale ale acționarilor. Pe de altă parte, distincția între cele două categorii o voi face tot pe baza criteriului general de distincție consacrat în dreptul român: acela al interesului protejat de norma a cărei încălcare este sancționată cu nulitatea. Normele a căror încălcare urmează să determine nulitatea absolută sînt acelea care protejează drepturi „fundamentale” în domeniul activității economice și/sau asociative.

Cauzele de nulitate relativă a hotărîrilor adunărilor generale ale acționarilor.

Cu privire la identificarea cauzelor de nulitate relativă, așa cum arătam mai sus, criteriul general după care trebuie să ne ghidăm este acela al interesului protejat de norma încălcată. De asemenea, pentru protecția securității juridice, în caz de dubiu cu privire la natura cauzei, va trebui să considerăm respectiva încălcare ca motiv de nulitate relativă și nu absolută (prezumția în favoarea nulității relative)²⁴.

²² Literatura juridică anglo-saxonă, chiar aparținînd celor mai consacrați autori, nu oferă teorii ale nulității, ci doar explicații ale cazurilor de nulitate. Vezi W. Story, *A Treatise on the Law of Contracts*, <http://chestofbooks.com/business/law/Law-Of-Contracts-Treatise/>, F. Wharton, *Commentary on the Law of Contracts*, <http://chestofbooks.com/business/law/Commentary-Law-Of-Contracts/>, O. W. Holmes, *The Common Law*, Belknap Press of Harvard University Press, 1967, pp. 241-264.

²³ Ele există, însă, în realitate, în dreptul civil. Demersul construirii unui criteriu general de distincție a fost mai degrabă rodul efortului profesorilor de drept, decît al legislatorului.

²⁴ În același sens, art. 1252 din Noul Cod Civil, publicat în M. Of. nr. 511/24.07.2009.

Pentru început să menționăm că încălcarea normelor prevăzute în actul constitutiv al societății duce întotdeauna la nulitate relativă²⁵ și niciodată la nulitate absolută. În același sens s-au exprimat opinii și în doctrină²⁶. Rațiunea este evidentă: normele actului constitutiv instituie o protecție specială pentru acționari și exclusiv în interesul acestora, nu în interesul general.

În ceea ce privește clasificarea celorlate cauze de nulitate, mi se pare inspirat modelul lui Radu Catană de a le diviza între nulități derivând din procedura de organizare și desfășurare a adunării și nulități de fond sau intrinseci. De asemenea, pe cele dintii le tratează în funcție de etapa din organizarea sau desfășurarea adunării în care pot interveni. Voi prelua în cele ce urmează acest model, pentru a oferi un minim de sistematizare listei de cauze.

În ceea ce privește faza de convocare a adunării generale a acționarilor, în doctrină au fost prezentate câteva ipoteze a căror incidență ar atrage nulitatea relativă a hotărârii²⁷. O astfel de cauză ar constitui-o publicarea convocatorului cu încălcarea termenului legal de 15 zile. În acest sens, poate fi invocată decizia nr. 400 din 5 iulie 2004 a ÎCCJ²⁸, în care instanța face o interesantă aplicare a principiului consacrat în art. 105 C.pr.civ.: partea care cere anularea trebuie să facă dovada prejudiciului suferit prin încălcarea reclamată. În sens contrar, însă, poate fi menționată decizia nr. 119 din 30 aprilie 2004 a ÎCCJ²⁹.

Alte cauze de nulitate absolută ar fi următoarele:

- încălcarea prevederilor art. 118 din Legea 31/1990 privind a doua convocare a adunării, adică, în concret ținerea adunării în a doua convocare în aceeași zi cu prima sau nerespectarea termenului minim de 8 zile pentru a doua convocare;

²⁵ Cu excepția cazului în care avem de-a face cu încălcarea unei formalități nesubstanțiale, care nu determină aplicarea sancțiunii nulității.

²⁶ S. David în St. D. Cărpenu, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, *Legea societăților comerciale. Comentariu pe articole*, ed. III, Editura C.H. Beck, București 2006, p. 401.

²⁷ R. Catană, *Dreptul societăților comerciale. Probleme actuale privind societățile pe acțiuni. Democrația acționarială*, Editura Sfera juridică, Cluj-Napoca, 2007, pp. 73-78. În schimb, S. David (*op. cit.*, p. 400) afirmă că toate aceste încălcări reprezintă cauze de nulitate absolută. În ceea ce mă privește, sînt de acord că neconvocarea adunării reprezintă un motiv de nulitate absolută (și va fi tratat în respectiva secțiune). Însă nu toate normele care reglementează convocarea fac parte din ordinea publică de direcție. Fidel prezumției potrivit căreia, în caz de dubiu, trebuie să considerăm cauza de nulitate ca fiind una de nulitate relativă, acord această calificare cazurilor discutate. Aceste iregularități nu atacă însăși substanța dreptului acționarilor ci doar îi îngreunează exercitarea. De aceea, numai acționarii au interes să invoce aceste iregularități.

²⁸ *Revista de drept comercial* nr. 4/2006, pp. 167-168.

²⁹ *Revista de drept comercial* nr. 3/2006, pp. 138-141. Argumentele instanței în această ultimă hotărâre nu mi se par însă convingătoare, avînd în vedere cele expuse la nota 8. De altfel, nici instanța nu face un efort să distingă între nulitate relativă și nulitate absolută în speță, probabil și pentru că era irelevant în cazul concret.

- nementionarea textului integral al propunerilor de modificare a actului constitutiv³⁰;
- neindicarea sau indicarea incorectă a datei de referință pentru participarea la dezbateri.

Tot în faza prealabilă desfășurării adunării generale, există obligația de informare a acționarului cu privire la chestiunile care urmează să se discute. În acest sens, Legea 31/1990 (în art. 117²), precum și Legea specială a pieței de capital (Legea 297/2004) prevăd obligații concrete de punere la dispoziție de informații sau documente acționarilor. Cu privire la încălcarea acestor obligații, în doctrină³¹ s-a arătat că ele determină nulitatea relativă a hotărârii adoptate în astfel de circumstanțe, întrucât afectează posibilitatea de a obține un consimțământ informat din partea acționarilor. Sînt de acord cu această calificare pentru cazul societăților care nu sînt emitenți de valori mobiliare în sensul Legii 297/2004. În cazul acestora din urmă, norma care instituie obligația de informare nu vizează în principal protecția acționarilor luați individual, ci are drept prim obiectiv transparența pieței valorilor mobiliare, ca condiție pentru funcționarea eficientă a acesteia. În consecință, în cazul încălcării obligațiilor de informare în cadrul acestei din urmă categorii de societăți, sancțiunea trebuie să fie nulitatea absolută.

În ceea ce privește faza desfășurării adunării generale a acționarilor, doctrina și practica judiciară au luat în discuție mai multe cazuri de încălcări susceptibile de a atrage sancțiunea nulității relative a hotărârii A.G.A. astfel adoptate. Astfel, neregularitățile privind procesul-verbal de ședință³² nu atrag nulitatea absolută a hotărârii, ci doar pe cea relativă³³. Intră în această categorie ipotezele în care lipsește o semnătură de pe procesul verbal, conducerea nu a fost asigurată de persoana desemnată de lege în acest sens, a lipsit un secretar, etc.³⁴. De asemenea, nerespectarea regulilor de cvorum și majoritate ar determina tot sancțiunea nulității relative a hotărârii³⁵. Numeroase discuții

³⁰ În sens contrar, decizia 1109 din 13 martie 2007 a ÎCCJ (online www.scj.ro). În schimb, tot Înalta Curte a afirmat că nu constituie motiv de nulitate faptul că s-a votat remunerația administratorului, deși nu era menționat acest punct pe ordinea de zi, însă se preciza că se va discuta numirea unui nou administrator. Instanța a considerat că era vorba de o chestiune accesorie numirii pe care acționarul, cu un minim de diligență, putea să o anticipeze.

³¹ R. Catană, *op. cit.*, p. 82.

³² Cu excepția lipsei procesului-verbal al adunării.

³³ R. Catană, *op. cit.*, p. 86.

³⁴ S. David (*op. cit.*, p. 400) este de părere că aceste nereguli determină nulitatea absolută a hotărârii. Această poziție nu poate fi acceptată, tocmai pentru că respectivele formalități intră în categoria ordinii juridice de protecție a acționarilor și nu în cea a ordinii juridice de direcție. Mai mult decît atît, lipsa secretarului mi se pare o formalitate nesubstanțială, care nu ar putea să atragă nici măcar nulitatea relativă, în condițiile în care sarcinile acestuia au putut fi îndeplinite de către președinte.

³⁵ R. Catană *op. cit.*, p. 88. În sens contrar se exprimă S. David (*op. cit.*, p. 400). Sancțiunea ar trebui într-adevăr să fie nulitatea absolută atunci cînd covrumul și majoritatea utilizate în adoptarea hotărârii atacate o califică pe aceasta din hotărîre a Adunării Extraordinare în hotărîre

a ridicat calificarea nulității care este atrasă de încălcarea prevederilor art. 125, alin. 5 din Legea 31/1990³⁶. Unii autori³⁷ au afirmat că nulitatea este una relativă. Alții³⁸ au declarat că este vorba de o nulitate absolută. Practica judiciară³⁹ pare să confirme prima opinie, chiar dacă nu cu totul explicit. Tot nulitatea relativă va fi sancțiunea și pentru hotărârile adoptate cu vot deschis, deși legea prevede obligativitatea votului secret⁴⁰. Este interesant de menționat în acest context o decizie judiciară⁴¹ care a anulat o hotărâre A.G.A. pe motivul că pe buletinele de vot s-a trecut numărul de acțiuni al fiecărui votant, ceea ce, de facto, a dus la înlăturarea caracterului secret al votului. Observația instanței este una întemeiată. Ea indică faptul că societatea trebuie să identifice mijloace tehnice adecvate pentru a menține caracterul secret al votului (de exemplu, fiecare acționar să primească atâtea buletine câte acțiuni are, sau un buletin pentru un pachet minim de acțiuni). De asemenea, nulitatea relativă este atrasă și de nerespectarea prevederilor privind suspendarea dreptului de vot pentru acționarii care nu sînt la zi cu vărsămintele ajunse la scadență, prevăzută de art. 101, alin. 3 din Legea 31/1990⁴². O decizie judiciară „exotică” prezentată în doctrină⁴³ este aceea în care hotărârea A.G.A. a fost anulată pentru că nu s-au discutat chestiuni ridicate de un acționar cu privire la neregulile procedurale legate de desfășurarea adunării. Evident că soluția pronunțată este flagrant nefondată. Criticile privind procedura de desfășurare putea fi valorificate într-o acțiune în anulare, dar simplul refuz de a le discuta în adunarea generală nu poate duce la anularea hotărârii acesteia.

Tot în doctrină⁴⁴ s-a afirmat că va fi lovită de nulitate relativă hotărârea care s-a adoptat în baza unei convenții de vot, prohibită de art. 128 din lege. Așa cum am arătat și cu altă ocazie⁴⁵, nu cred că această concluzie este întemeiată. I.L. Georgescu arăta că

a Adunării Ordinare. Atunci cînd nu realizează acest efect (de exemplu, în loc de o majoritate de 2/3 s-a obținut o majoritate de 63,2%), sancțiunea trebuie să fie cea a nulității relative.

³⁶ „Membrii consiliului de administrație, directorii, respectiv membrii directoratului și ai consiliului de supraveghere, ori funcționarii societății nu îi pot reprezenta pe acționari, sub sancțiunea nulității hotărârii, dacă, fără votul acestora, nu s-ar fi obținut majoritatea cerută”.

³⁷ R. Catană, *op. cit.*, p. 90.

³⁸ S. David, *op. cit.*, p. 400, C. Duțescu, *Drepturile acționarilor*, Editura Lumina Lex, București, 2006, p. 256.

³⁹ Decizia 537 din 5 februarie 2007 a ÎCCJ (online www.scj.ro). În această cauză, a fost refuzat dreptul unor salariați de a invoca nulitatea unei hotărâri adoptată cu votul administratorului societății, pentru că aceștia nu ar justifica „un interes social”. Deși nu o spune explicit, acest raționament echivalează iregularitatea discutată cu o cauză de nulitate relativă.

⁴⁰ R. Catană, *op. cit.*, p. 90.

⁴¹ Sentința nr. 12008/2004 a Tribunalului București, secția a VI-a comercială, reproducă în extras în C. Cucu, M.-V. Gavriș, C.-G. Bădoiu, C. Haraga, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990*, Editura Hamangiu, 2007, pp. 273-274.

⁴² R. Catană, *op. cit.*, p. 91.

⁴³ *Ibidem*, p. 79 – decizia nr. 436 din 17 septembrie 1998 a Curții de Apel Constanța.

⁴⁴ S. David, *op. cit.*, p. 401, R. Catană, *op. cit.*, p. 91.

⁴⁵ R. Motica, L. Bojin, *Două chestiuni privind drepturile acționarilor în adunările generale*, în *Analele Universității de Vest, seria Drept*, nr. 2/2004, p. 217. În același sens, M. Șcheaua, *Legea societăților comerciale nr. 31/1990 comentată și adnotată*, Ed. All Beck, București 2000, p. 283.

„societatea și ceilalți acționari nu au mijloacele necesare pentru a cerceta dacă fiecare vot este liber exprimat sau nu”⁴⁶. Observația este una foarte profundă: nu se poate verifica (sau proba) dacă votul s-a exercitat într-un anumit fel datorită existenței convenției, sau independent de ea⁴⁷. Chiar și în ipoteza existenței unei convenții, votul își păstrează în fond caracterul spontan, în sensul că nu se poate verifica dacă mobilul interior al deciziei de a vota conform convenției este neapărat intenția de a respecta convenția sau un alt mobil. Dacă nu am fi de acord cu această afirmație, ar însemna să tolerăm abuzuri de tipul: un acționar care a votat într-un anumit fel se răzgîndește, afirmă că a votat astfel în baza unei convenții parasocietare și, ca atare, cere anularea hotărîrii. Tocmai pentru a evita astfel de situații, s-a stabilit că votul exprimat în baza unei convenții nu duce la nulitatea hotărîrii. Scopul este de a proteja securitatea juridică. De asemenea, este de observat că interesul societății nu este acela de a menține incertitudinea asupra soartei hotărîrilor sale decît, eventual, în situații bine întemeiate. Așa încît limitarea efectelor interdicției convențiilor parasocietare vizează protejarea interesului societății în defavoarea protecției absolute a interesului asociatului. Singurul efect al interdicției de la art. 128 este acela că, în cazul în care convenția nu este respectată de una dintre părți, cealaltă parte nu va putea cere nici despăgubiri, nici executarea obligației.

În afara neregulilor de procedură, există iregularități așa-numite „de fond” care pot atrage sancțiunea nulității relative a hotărîrii. Denumirea „de fond” poate induce în eroare, întrucît printre ele se găsesc și încălcări ale unor norme de procedură (dar nu este vorba de procedura organizării adunării, ci de procedura altor operațiuni: de exemplu, majorarea de capital sociali, etc.). Intră în această categorie hotărîrea de majorare a capitalului fără respectarea dreptului de preferință al acționarilor⁴⁸.

Un caz aparte care trebuie discutat în această secțiune este acela în care au participat și votat persoane lipsite de capacitate deplină de exercițiu⁴⁹ sau persoane a căror exprimare a dreptului de vot a fost afectată de un viciu al consimțămîntului (dol, eroare, violență)⁵⁰. În astfel de situații, prima operațiune de îndeplinit este testul relevanței⁵¹, adică aceea de a verifica dacă o exprimare în alt sens a dreptului de vot al acționarilor care invocă aceste motive ar fi putut determina un alt rezultat al votului. În cazul în care răspunsul este negativ, atunci acțiunea în anulabilitate este inadmisibilă. Chiar și cazurile cînd răspunsul ar fi pozitiv trebuie cercetate cu mare atenție, iar standardul de diligență trebuie să fie unul maxim.

⁴⁶ *Apud.* M. Șcheaua, *op. cit.*, p. 283.

⁴⁷ Una este să probezi existența convenției de vot, fapt posibil, altceva este să probezi motivul concret pentru care un acționar a votat într-un anumit sens, lucru imposibil de stabilit cu certitudine.

⁴⁸ Articolul 216, alin. 3 din Legea 31/1990 indică expres sancțiunea anulabilității. În sensul că sancțiunea ar fi nulitatea absolută, vz. decizia civilă 932 din 7 martie 2006 a ÎCCJ (online www.scj.ro), dar pronunțată înainte de modificarea legislativă de la finele anului 2006.

⁴⁹ Vz. S. David, *op. cit.*, p. 401 și jurisprudența citată de acesta.

⁵⁰ *Idem*, de asemenea, C. Duțescu, *op. cit.*, p. 251.

⁵¹ C. Duțescu, *op. cit.*, pp. 251-252.

Tot nulitatea relativă trebuie să fie soluția pronunțată în cazul hotărârilor adoptate prin abuz de drept, așa-numitul „abuz de majoritate”⁵². În acest sens, instanțele judiciare vor trebui să „atenueze” efectele orientării potrivit căreia în acțiunea în anulare nu pot fi invocate motive de oportunitate⁵³. Regula este corectă, însă „abuzul de majoritate”, ca formă a abuzului de drept reprezintă o critică de legalitate a hotărârii A.G.A. și nu una de oportunitate. Doar că, pentru a verifica temeinicia acuzației, instanța va trebui să pășească puțin în domeniul controlului aprofundat al hotărârii (și eventual a stărilor de fapt invocate în relație cu ea) pentru a putea descoperi temeiurile ilegalității invocate. Controlul rămîne, deci, unul de legalitate, dar care necesită o verificare aprofundată a stărilor de fapt, apropiată controlului de oportunitate.

În sfîrșit, ultima chestiune discutată în secțiunea dedicată cauzelor de nulitate relativă este sancțiunea pentru hotărârile adoptate cu încălcarea regulii care interzice conflictul de interese. Art. 127, alin. 1 din Legea 31/1990 prevede că „acționarul care, într-o anumită operațiune, are, fie personal, fie ca mandatar al unei alte persoane, un interes contrar aceluia al societății, va trebui să se abțină de la deliberările privind acea operațiune”. Sancțiunea prevăzută expres de lege este cea de la alineatul 2: „acționarul care contravine acestei dispoziții este raspunzător de daunele produse societății, dacă, fără votul său, nu s-ar fi obținut majoritatea cerută”. Avînd în vedere că legea nu prevede sancțiunea nulității (așa cum o face în cazul reglementat de art. 125), în practică s-a susținut că acțiunea în anulare este inadmisibilă într-un astfel de caz⁵⁴. În paralel, însă, au existat instanțe care au pronunțat soluția contrară⁵⁵. Această din urmă soluție este și cea corectă. Nu este nevoie ca legea să prevadă expres cauza de nulitate, nulitățile pot fi și virtuale. Exercițarea dreptului de vot în condiții de conflict de interese reprezintă o încălcare a obligației generale de la art. 136¹ din lege. În consecință, încălcarea sa poate fi sancționată cu nulitatea relativă⁵⁶. Și în acest caz, așa cum legea sugerează în cazul acțiunii în răspundere, trebuie făcut mai întîi testul relevanței votului exprimat de asociatul aflat în conflict de interese.

Cauzele de nulitate absolută

Urmînd regulile enunțate mai sus, voi încerca să identific o listă (pe cît posibil limitativă) de cauze de nulitate absolută a hotărârilor A.G.A., bazată pe cazuistica instanțelor. Voi menține clasificarea cauzelor în funcție de momentul în care iregularitatea discutată intervine în procesul de adoptare a hotărârii.

⁵² R. Catană, *op. cit.*, p. 146, S. David, *op. cit.*, p. 401 (autorul nu califică aceste hotărîri ca fiind luate cu „abuz de majoritate”, ci ca fiind „împotriva interesului social”, ceea ce în fond e același lucru).

⁵³ Vezi jurisprudența citată în C. Cucu *et alii*, *op. cit.*, pp. 270-271.

⁵⁴ Decizia nr. 2283 din 12 iunie 2007 a ÎCCJ (online www.scj.ro).

⁵⁵ Decizia nr. 1134 din 14 martie 2007 a ÎCCJ (online www.scj.ro), publicată și în *Pandectele Române*, nr. 3/2008, p. 125. În același sens, decizia ÎCCJ nr. 966 din 9 martie 2007, publicată în *Pandectele Române*, nr. 3/2008, p. 119.

⁵⁶ În același sens, în practica franceză, D. Schmidt, *Les conflits d'intérêts dans la société anonyme*, Joly, Paris, 1999, pp. 217-218.

În ceea ce privește faza prealabilă desfășurării acțiunii, constituie motiv de nulitate absolută lipsa convocării sau efectuarea acesteia de către alte persoane decât cele autorizate de lege⁵⁷. De asemenea, sînt sancționate tot cu nulitatea absolută lipsa mențiunii locului, datei și orei de desfășurare a adunării generale, precum și ținerea apoi a adunării, într-un alt loc sau la o altă dată sau oră decît cea menționată în convocator⁵⁸.

În ceea ce privește neregularitățile din faza desfășurării adunării care atrag sancțiunea nulității absolute a hotărîrii, acestea sînt următoarele:

- împiedicarea unui acționar să participe la deliberarea adunării generale, cauză de nulitate absolută prevăzută de art. 243, alin. 3 din Legea 297/2004 privind piața de capital⁵⁹;
- lipsa procesului verbal de ședință⁶⁰;
- adoptarea de hotărîri cu încălcarea normelor care instituie separația de competențe între adunarea generală ordinară și adunarea generală extraordinară⁶¹.

În ceea ce privește cauzele intrinseci de nulitate absolută a hotărîrilor A.G.A., se pot menționa următoarele:

- majorarea capitalului social cu prestații în muncă sau cu creanțe, cu încălcarea prevederilor art. 16 și 215 din Legea 31/1990; deși în doctrină⁶² s-a exprimat opinia că sancțiunea ar fi nulitatea relativă, această opinie nu este corectă întrucît cei afectați de neregulile menționate nu sînt în primul rînd acționarii, ci terții a căror garanție generală este capitalul social;
- majorarea capitalului social înainte ca acțiunile aferente subscrierii anterioare să fi fost integral plătite de subscriitori;
- hotărîrea de a dobîndi propriile acțiuni, cu nerespectarea art. 103 et seq. din Legea 31/1990.

Dintre cauzele de nulitate absolută din dreptul contractelor civile, trebuie să acceptăm că este aplicabil și hotărîrilor A.G.A. motivul obiectului ilicit și al cauzei ilicite a hotărîrii⁶³. Un exemplu în acest sens (e adevărat, extrem, și de aceea mai mult teoretic)

⁵⁷ R. Catană, *op. cit.*, p. 74. În același sens, decizia nr. 195 din 11 aprilie 2006 a Curții de apel București, publicată în *Curtea de apel București. Culegere de practică judiciară în materie comercială 2006*, Editura Wolters Kluwer România, București, 2007, pp. 31-33, precum și decizia nr. 97/Ap din 14 iulie 2006 a Curții de Apel Brașov, în *Revista de drept comercial*, nr. 3/2008, pp. 108-111.

⁵⁸ R. Catană, *op. cit.*, pp. 76-77, S. David, *op. cit.*, p. 400.

⁵⁹ R. Catană (*op. cit.*, p. 84) afirmă că, de fapt, ar fi vorba de un caz de nulitate relativă și că exprimarea legislatorului ar fi deficitară. Nu împărtășesc această opinie. Dreptul acționarului de a participa la deliberări este un drept „fundamental” al acestuia. Dincolo de impactul împiedicării de a vota în cazul concret, care poate fi unul minor, norma este instituită pentru a proteja un drept pe care se întemeiază buna funcționare a pieței de capital, ceea ce reprezintă, cu siguranță, un domeniu de interes general.

⁶⁰ R. Catană, *op. cit.*, p. 86, S. David, *op. cit.*, p. 400

⁶¹ S. David, *op. cit.*, p. 400.

⁶² R. Catană, *op. cit.*, pp. 88-89.

⁶³ S. David, *op. cit.*, p. 401.

ar fi o hotărîre prin care acționarii decid ca societatea să se dedice traficului ilegal de arme sau droguri.